

Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om styrket praksisfaglighed i folkeskolen

12. juni 2018

Regeringen har den 12. juni 2018 indgået aftale med Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om at styrke praksisfagligheden i folkeskolen. Konkret er det aftalt at indføre et toårigt obligatorisk praktisk/musisk valgfag, som kan afsluttes med en prøve i 8. klasse, at styrke de praksisfaglige elementer i den obligatoriske projektopgave i 9. klasse, at give alle elever ret til erhvervspraktik samt at igangsætte et praksisfagligt udviklingsprojekt, *jf. boks 1*.

Aftalepartierne er enige om, at en øget praksisfaglighed i folkeskolen vil bidrage til, at skolen i højere grad end i dag fremmer flere forskellige aspekter af den enkelte elevs alsidige udvikling og dannelse. Samtidig er praksisfaglighed og boglighed ikke hinandens konkurrenter. Praksisfaglighed drejer sig ikke kun om at kunne bruge hammer og vinkelsliber. Det handler også om at være opfindsom og kreativ og at kunne omsætte metoder og teorier til konkrete produkter.

Ved at lade det praksisfaglige fylde mere i folkeskolen vil det naturligt gøre flere elever mere bevidste om, at erhvervsuddannelserne også er en mulighed for de bogligt dygtige elever med praktiske evner. Ligesom en mere praksisfaglig og anvendelsesorienteret tilgang i undervisningen kan styrke elevernes faglige udvikling og øge deres interesse for eksempelvis naturfagene og teknologi.

Aftalepartierne er enige om, at en styrkelse af praksisfagligheden i folkeskolen kan være en af løsningerne på udfordringerne vedrørende den utilstrækkelige søgning til erhvervsuddannelserne. Aftalepartierne anser derfor denne aftale som første fase i forhold til at få flere unge til at søge og gennemføre en erhvervsuddannelse. Regeringen vil i efteråret 2018 fremlægge sit udspil til at øge søgningen til og gennemførelsen af erhvervsuddannelserne. Aftalepartierne vil i den forbindelse bl.a. drøfte mulighederne for justeringer af uddannelsesparathedsvurderingen, herunder mulighederne for at blive vurderet i forhold til flere uddannelser end i dag.

Boks 1**Initiativer**

1. Obligatorisk toårigt praktisk/musisk valgfag i 7.-8. klasse
2. Prøve i praktisk/musisk valgfag
3. Styrket praksisfaglighed i den obligatoriske projektopgave i 9. klasse
4. Ret til erhvervspraktik i 8. og 9. klasse
5. Udviklingsprojekt Praksisfaglighed i skolen

1. Obligatorisk praktisk/musisk valgfag i 7.-8. klasse

Aftalepartierne er enige om, at det gøres obligatorisk for alle elever at vælge mindst et toårigt praktisk/musisk valgfag i 7.-8. klasse

Aftalepartierne er enige om, at alle elever **skal** tilbydes det praktiske/musiske valgfag håndværk og design. Derudover **kan** eleverne tilbydes et eller flere af følgende praktiske/musiske valgfag: billedkunst, madkundskab eller musik. Eleverne **skal** tage mindst ét af de ovenstående fire praktiske/musiske valgfag i 7.-8. klasse. Disse valgfag vil alle fremover være toårige. Der vil blive udarbejdet nye Fælles Mål for billedkunst og musik, som i dag er etårige valgfag.

Aftalepartierne er desuden enige om, at timerne skal hentes inden for rammerne af elevernes eksisterende skoledag. Forslaget ændrer ikke ved reglerne om, at skolerne fortsat skal tilbyde valgfag i mindst 120 undervisningstimer årligt, svarende til to valgfag (2 x 60 timer), og at skolerne fortsat vil kunne udbyde de øvrige valgfag, de måtte udbyde i dag, herunder kommunale valgfag. Forslaget ændrer ligeledes ikke ved reglerne for skolernes tilrettelæggelse af konfirmationsforberedelse.

Aftalepartierne er enige om, at det praktiske/musiske valgfag skal kunne afsluttes med en prøve, *jf. initiativ 2*.

Aftalepartierne ønsker, at folkeskolerne og erhvervsskolerne får mulighed for at have et mere forpligtende samarbejde. Aftalepartierne er derfor enige om, at regeringen skal undersøge mulighederne for, at erhvervsskolernes faciliteter og undervisere i højere grad kan anvendes i undervisningen i praksisfaglige fag, forløb og aktiviteter i folkeskolen.

Aftalepartierne opfordrer endvidere til, at skoler gør brug af mulighederne for, at undervisningen i billedkunst og musik kan ske i samarbejde med lokale musikskoler og/eller billedskoler.

Boks 2**Principper for obligatorisk praktisk/musisk valgfag**

1. Elever **skal** tilbydes valgfaget håndværk og design
2. Elever **kan** tilbydes valgfagene billedkunst, madkundskab og musik
3. Disse fire praktiske/musiske valgfag er toårige
4. Eleverne **skal** tage mindst ét af disse fire valgfag i 7.-8. klasse
5. Det obligatoriske valgfag **skal kunne** afsluttes med en prøve i 8. klasse, såfremt kommunen beslutter det.

2. Prøve i praktisk/musisk valgfag

Aftalepartierne er enige om, at det praktiske/musiske valgfag, som eleverne vælger, *jf. initiativ 1*, skal kunne afsluttes med en praktisk/mundtlig prøve i 8. klasse. Det er den enkelte kommune, der beslutter, om der afholdes prøve i de praktiske/musiske valgfag.

Der er behov for at styrke elevernes oplevelse af, at det praksisfaglige indhold af undervisningen er vigtigt. En praktisk/mundtlig prøve i et praktisk/musisk valgfag vil understrege vigtigheden af praksisfaglighed. Eleverne kan dermed demonstrere deres praksisfaglighed, og lærerne kan anvende prøven som en del af grundlaget for vurderingen af elevernes praksisfaglighed i uddannelsesparathedsvurderingen.

Aftalepartierne er enige om, at den konkrete udmøntning betyder, at det er kommunerne, der træffer beslutning om, hvorvidt prøven anvendes på en eller flere af kommunens skoler. Prøven er obligatorisk for eleverne, hvis den enkelte kommune beslutter det.

Aftalepartierne har en fælles ambition om at undersøge mulighederne for finansiering til at gøre prøven i det praktiske/musiske valgfag obligatorisk.

3. Styrket praksisfaglighed i den obligatoriske projektopgave i 9. klasse

På 9. klassetrin udarbejder eleverne en obligatorisk projektopgave, som er tværfaglig og skal munde ud i et produkt, fx en rapport eller en PowerPoint-fremlæggelse.

Aftalepartierne er enige om at styrke praksisfagligheden i den obligatoriske projektopgave i 9. klasse. Udgangspunktet skal være, at projektopgaven har et tydeligt praksisfagligt element. Projektarbejdet og produkterne skal leve op til et eller flere af kriterierne i den praksisfaglige dimension i uddannelsesparathedsvurderingen. Projektopgaven skal dermed i højere grad bidrage til grundlaget for lærernes vurdering af elevernes praksisfaglighed i uddannelsesparathedsvurderingen.

Elever skal opleve en klar forventning til, at arbejdet med projektopgaven og produktet som udgangspunkt sætter fokus på praksisfaglighed. Aftalepartierne er desuden enige om, at projektopgaven skal kunne rumme elever med forskellige faglige styrker. Det betyder også, at en elev skal have mulighed for at udarbejde en projektopgave uden et praksisfagligt element, men at dette skal være undtagelsen frem for reglen. Læreren vil som hidtil skulle godkende elevernes problemstilling.

Lempelse af binding om inddragelse af valgfag

Aftalepartierne er desuden enige om at fjerne kravet om, at valgfag, der ikke indgår i prøverækken, og som eleven undervises i på 9. klasses trin, skal indgå i elevens projektopgave.

Formålet med projektopgaven er at udvikle og vurdere elevens projektfaglige kompetencer, herunder evner til at arbejde med indkredsning og formulering af problemstillinger, valg af indhold, metoder, kilder, materialer og fremstilling af produkt mv. Det gældende krav om inddragelse af valgfag fører i nogle tilfælde til knudrede og uklare problemformuleringer og løsninger, hvorfor aftalepartierne er enige om, at kravet bortfalder.

4. Ret til erhvervspraktik i 8. og 9. klasse

Erhvervspraktik skal give eleverne en fornemmelse af, hvordan en arbejdsplads fungerer, og at der er forskellige arbejdsfunktioner og uddannelsesbaggrunde i en virksomhed. I 2017 blev adgangen til erhvervspraktik udvidet fra 8.-9. klasse til 6.-9. klasse. Skolebestyrelsen fastsætter principperne for udsendelse i praktik, og skolelederen træffer sammen med den kommunale ungeindsats (tidligere Ungdommens Uddannelsesvejledning) beslutning om tilbuddet til eleverne.

Aftalepartierne er enige om, at erhvervspraktik skal fremmes yderligere. Derfor udvides den eksisterende erhvervspraktikordning, så en elev får ret til at komme i erhvervspraktik i mindst en uge i både 8. og 9. klasse, også selvom skolebestyrelsen og skolelederen ikke bakker op om det. Det vil fortsat være elevens opgave at finde en erhvervspraktikplads.

Aftalepartierne er desuden enige om at igangsætte udvikling af en række vejledningsmaterialer, der skal understøtte øget anvendelse af erhvervspraktik samt kvaliteten heraf. Fx inspiration til elever og forældre om søgning af praktikplads, inspiration om udbytterige lokale netværk, fx erhvervsplaymaker, samt inspiration til at være en god praktikplads.

Aftalepartierne ønsker at undersøge mulighederne for, at den nuværende ordning, hvor elever kan komme i erhvervspraktik i en virksomhed, kan udvides, så eleverne også får mulighed for at komme i en erhvervsrettet praktik i den lokale erhvervsskoles skolepraktikordning.

5. Udviklingsprojekt Praksisfaglighed i skolen

Aftalepartierne er enige om at understøtte skolernes arbejde med praksisfaglighed og anvendelsesorienteret undervisning i fagene samt den nye praksisfaglige dimension i uddannelsesparathedsvurderingen.

Aftalepartierne bakker op om, at undervisningsministeren har igangsat et praksisfagligt udviklingsprojekt. Formålet med projektet er at give skoler konkret inspiration til at styrke anvendelsesorienterede, praksisfaglige og erhvervsrettede elementer i undervisningen i folkeskolen. Desuden er formålet at styrke samarbejdet mellem folkeskoler og erhvervsskoler, *jf. bilag 1*.

Projektet skal kvalificere og bygge videre på tiltag fra folkeskolereformen, idet der er fokus på ”varierede og differentierede læringsformer, der udfordrer både fagligt stærke og fagligt svage elever [samt] praktiske og anvendelsesorienterede undervisningsformer”, *jf. Aftale om et fagligt løft af folkeskolen, 2013*. Projektet skal desuden bygge på gode erfaringer fra flere skoler rundt om i landet, og der vil være fokus på at inddrage relevante parter, herunder virksomheder og forskere, i projektet. Forberedelserne af udviklingsprojektet igangsættes hurtigst muligt, så skolerne kan planlægge deres deltagelse. Projektet vil dermed blive igangsat i løbet af efteråret 2018 og løbe i skoleårene 2018/19 og 2019/20.

6. Proces

Aftalepartierne er enige om, at initiativ 1-4, der kræver ændring af folkeskoleloven, træder i kraft fra skoleåret 2019/20. Det betyder, at prøverne i de praktiske/musiske valgfag første gang vil kunne afholdes i sommeren 2021. I skoleårene 2018/19 og 2019/20 gennemføres udviklingsprojektet Praksisfaglighed i skolen.

Aftalepartierne er enige om, at en styrkelse af praksisfagligheden i folkeskolen kan være en af løsningerne på udfordringerne vedrørende den utilstrækkelige søgning til erhvervsuddannelserne. Aftalepartierne anser denne aftale som første fase i forhold til at understøtte større praksisfaglighed i folkeskolen og dermed i forhold til at få flere unge til at søge og gennemføre en erhvervsuddannelse.

Bilag 1. Udviklingsprojektet Praksisfaglighed i skolen

Formål

Formålet med projektet er at give konkret inspiration til den enkelte lærer og leder til at styrke praksisfaglige og erhvervsrettede elementer i undervisningen i fagene i folkeskolen.

Projektet skal styrke samarbejdet mellem folkeskoler og erhvervsskoler med fokus på, at de sammen kan udvikle og kvalificere praksisfaglige og erhvervsrettet pædagogik og undervisningsformer.

Projektet skal bidrage til at styrke kommuner og skolars prioritering af de praksisfaglige og erhvervsrettede elementer i undervisningen.

Målgruppe

Projektets målgruppe er lærere og ledelse på folkeskoler og erhvervsskoler. Der etableres arbejdsgrupper, hvor folkeskoler og erhvervsskoler samarbejder om konkrete værktøjer til at styrke praksisfaglighed og anvendelsesorienteret undervisning.

Deltagerne i udviklingsprojektet vil være skoler, der er langt fremme i arbejdet med udskolingselementerne, herunder praksisfaglighed. Skolernes erfaringer skal indgå i et inspirationsmateriale, som kan komme alle skoler til gavn.

Skolerne vil blive inviteret til at indgå i projektet og pålægges ikke at deltage. Dette gælder både folkeskoler og erhvervsskoler.

Indhold

Folkeskoler og erhvervsskoler skal samarbejde om at udvikle, kvalificere og styrke den praksisfaglige dimension i undervisningen i fag og vejledningsfaglige aktiviteter. Dette gøres bl.a. gennem arbejdet med forskellige værktøjer, fx jobswap, praktikophold for lærere i lokale virksomheder eller elev til elev på tværs af folkeskole og erhvervsskole.

Projektet skal munde ud i en række inspirations- og vejledningsmaterialer om, hvordan skoler kan styrke praksisfaglighed indenfor de eksisterende rammer i lovgivningen, herunder i forbindelse med åben skole.

Konkret skal arbejdet tage udgangspunkt i den definition af praksisfaglighed, som indgår i den nye praksisfaglige dimension i uddannelsesparathedsvurderingen:

- Praktiske færdigheder og kreativitet,
- Arbejdskendskab, arbejdspladsfærdigheder og virkestrang,
- Værkstedsfærdigheder,

- Færdigheder i at kunne skifte perspektiv mellem del og helhed og
- Færdigheder i at kunne anvende teorier i praksis.

Inspirations- og vejledningsmaterialerne bliver koblet til fagenes mål, så det støtter læreren i at integrere praktiske og anvendelsesorienterede forløb og aktiviteter i undervisningen i fagene, herunder i forhold til valg af arbejdsformer og temaer. Der skal således ikke være tale om en ny opgave, men en anden måde at tilrettelægge undervisningen og udskolingsaktiviteterne på.

Inspirations- og vejledningsmaterialerne skal således give konkrete inspiration til lærere og ledelse, herunder:

- Praksiseksempler fra pilotforløb, herunder med fokus på tilrettelæggelse, forankring, økonomi mv.
- Planlægning og organisering af udskolingsforløb og samarbejdet med erhvervsskoler og virksomheder, herunder som led i åben skole.
- Evalueringsformater til vurdering af elevernes praksisfaglige kompetencer i forhold til den nye praksisfaglige dimension i uddannelsesparathedsvurderingen.
- Undervisning af elever med talent inden for det praksisfaglige felt.

Virksomheder vil i relevant omfang blive inddraget i arbejdet for at tilføre job- og karriereperspektivet i udskolingen. Der indgår en afdækning af, hvilke typer af virksomheder, der har kompetencer til og mulighed for at stille viden til rådighed for skolerne, samt hvordan der bedst muligt skabes samarbejdsflader mellem f.eks. eksperter fra virksomheder og udvalgte lærere i udskolingen.